

Sundfiddere. Men jeg vil gaae videre og spørge, om det ikke baade er i smaa og større Byers Interesse, at Smørpriser og Landbrugsprodukter ere i høi Pris. Er der Noget, som kan indskrænke sit Forbrug, er det Landmændene. Hvilken Betydning denne Indskrænkning har baade for smaa og for større Byer, behøver jeg ikke at udvikle.

Man har desuden nævnt, at Kunstsmør skulde være en Spore, at det var i Smaataarsfolks Interesse, at det vedblev at florere, at det ikke vilde staae os paa det engeste Marked; ja man har endog henvist til 1788 og sagt, at hvad man gjorde den Gang, var i stærk Modsatning til, hvad man nu er i Færd med at gjøre. Men jeg tror, at der tager man aldeles fejl. Er der Noget, som stadfæstes ved, hvad man gjorde i 1788 og følgende Aar, turde det netop være det, at de store Kapitaler ikke bør raade ubetinget i den frie Konkurrence, ikke burde være ene-raadende. Den ene Lov efter den anden har jo søgt at forhindre den frie Brug af Jord. Det var jo i Smaataarsfolks Interesse, at Loven gaves om Gaardes Udnyttning. Det var vel ogsaa i Smaataarsfolks Interesse, at fuld Frihed med Hensyn til Gaardes Sammenlægning forhindredes. Man har i Lovgivning i forrige Aarhundrede og i Begyndelsen af dette hævdet Bondejord til Bondebrug. Er Noget slaaet fast, saa er det, at de store Kapitaler maatte ikke være de ene-raadende. Ja, man har set saa galt, at Kunstsmørret skulde være Landmændenes Fjelse. Jeg har udsærlig hørt udvikle, hvorledes Landmanden, ligesom han anlægger Andelsmeierier kunde anlægge Kunstsmørfabrikker som Andelsfabrikker. Jeg vil ikke bestride, at de, som komme først til Mølle, ville tjene Noget. Men hvorledes vil det gaa om kort Tid? England kan ikke bruge mere Smør paa Markedet end halvtredie Hundrede Millioner Pund. Af disse var i 1886 de 89 Millioner Kunstsmør og 152 Millioner Natursmør. Der er nu ganske vist andre Lande end England, som bruger Kunstsmør, men enten lave de det selv, eller ogsaa er det i saa forsvindende Grad, at det ikke kommer i væsentlig Betragtning. Jeg vil saa spørge, naar vi nu her i Landet producere 150 til 200 Mill. Pund Natursmør i Alt, om vi nu gav os til at indføre Fedt og Tælle eller Margarine fra Amerika i saa store Mængder, at vi kunde sammenblande disse 150 Mill. Pund Natursmør i Kunstsmør eller Margarine, saaledes, at vi indblandede 20 Procent Natursmør deri — og det maa siges at være Meget — det vilde jo give 6—700 Millioner Pund. Men hvor ville de Herrer dog tro, at der kunde blive Plads for alt det Smør.

Hvor ville de sælge det, hvor ville de blive af med det? Inden kort Tid vil det hele ganske standse. Nei, hvis vi gif den Vej, som Lovforslaget er gaaet, til en vis Grad at beskytte Kunstsmør og lade det udvikle sig frit — og man kunde jo stille sig endnu friere overfor det — saa har jeg den Opfattelse — og den synes Erfaringen at have stadfæstet andetseds fra — at der vil opstaa en saadan Fabrikation, men det bliver ikke Bondebefolkningen, som kommer til at anlægge Kunstsmørfabrikkerne. Der vil nok opstaa Fabrikker, ved hvilke Kapitalerne sammenhøbes, og Danmark vil saa gaa over til at blive et daarligt Fabrikland, med en utilfreds Befolkning, og det kan jeg ikke se som et Held for os; thi selv om vi fik Landet oversvømmet med forskjellige Kunstsmørfabrikker, vilde Forholdet blive det, at vi fik en Fabrikbefolkning, og det vilde blive den fri Landbefolkning, som jeg ønsker saa fri og uafhængig som mulig, hvem det vil gaa ud over, ikke over Godsseierne, de holde nok den Tørn ud, men over Bondebefolkningen, som vil blive fortrængt. Jeg skal blot henvise til Tvangsauktionerne, som vi staadig se, og hvoraf der er flere i Bente, mange blive tilbageholdte, fordi Kreditorerne ere bange for at overtage Eiendommene. Jeg ser deri en Begyndelse til, at Bondebefolkningen skal forsvinde. Overfor saadanne Spørgsmaal ere de sædvanlige Betragtninger, som vi høre, mig ligegyldige. Jeg ser ikke, hvorfor vi, som repræsentere det mindre Landbrug, ikke skulle gaa sammen med Godsseierne, naar de repræsentere de samme Interesser som vi. Overhovedet tror jeg, at vi maa komme bort fra det, at vi ikke skulle kunne samles med de Folk af Modpartiet, som have samme Interesser som vi. Forøvrigt skal jeg indstøde, at naar man har talt om en ny Oktoberforening og Sligt, tror jeg, at det er en Tale, man aldeles kan spare sig. Sligt ligger langt ud i Fremtiden, om det overhovedet nogensinde naas. Derimod mener jeg, at jeg, som Stillingen nu er, aldrig kan tilraade at gaa den Vej, at gjøre os til et kunstsmørfabrikkerende Land; thi selv om dette skulde staae os Kapital, vil det vist blive Storkapital, og Storkapitalen og Storfabrikationen skaber Proletariat og enkelte Krigsmænd, hvad der er værre endnu for Landet end mange Herregaarde. Det er min Betragtning, og netop derfor forekommer det mig, at man skal gaa den modsatte Vej, og det er den: Det er muligt, at vi ikke kunne dæmme i Længden mod Kunstsmørret, men Noget kunne vi gjøre, og ingen Betydning have vi havt, da vi ere det høiestsælgende Land til Udlandet, og der kunne vi gjøre